БАРЫ ДОЙДУЛАР ПРОЛЕТАРИЙДАРА, ХОЛБОҺУҢ!

САҺА ОЛОХ

ОСКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОПУНААҒЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛӘҺИТТӘР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОН ЭААҒЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

1931 сыл алтынньы 15 күнүттан тахсар | №14 (4281) | 1973 сыл. Олунньу 1 күнэ ЧӘППИЭР | Сыллата 2 тирчы

Москва общественноһын миитинэ

Тохсунньу 30 күнүгэр Москваҕа Сооҕтар дьиэлэрин Колоннай салаатыгар Москва общественноһын представителлэрин Вьетнамҕа сэриилэн тохтотуулаах уонна айылҕа чэлгиэн түһэриигэ анаммыт миитиннэрэ буолан аста.

Мустубут дьоҥ таһаарыыстарыгар: А. П. Кириленкоҥ, Ф. Д. Кулаковуоҥ, К. Т. Мазуровтуоҥ, А. Н. Косыгиҥ, М. А. Сусловтуоҥ, А. Н. Шелепиҥ, П. Н. Демичевтиҥ, Д. Ф. Устиновтуоҥ, В. И. Долгиҕыҥ, И. В. Капитоновтуоҥ иитиллэр көрүүлэр.

Миитиҥҥэ ВҮП КК Политбюротун чилиэнэ уонна секретаря, Бьетаам бөҕөруоһуттар Парижтааҕы кэпсэтиһиилэргэ ДДР делегацыятын аҥаардыы советника Ле Дык Тхо уоллаах. Вьетнамнааҕы табаарыстар сырыттылар.

Миитиҥҥэ иллэҥнэаахтара норуоттар империалыстара, ол иҥэ, национальнай тутулуга суох буолуу, эйэ уонна социальнай сайдыы иҥин охсуһуулардан хотоноһыллар аатыгар ааттаах страницаны суруйбут Вьетнам норуотугар эҕэрдэ ыытан резолюция ылыммыттар.

ССТА.

С СКП КК ахсыаннытааҕы (1969) уонна от ыйынааҕы (1970) Пленумнарын, ССКП XXIV съеһин уураахтарын олохтоох киллэриигэ, ССРС уонна Саха АССР төрүттэммиттэрэ 50 сылларын көрсө оройуон үлэһиттэрэ культура иккис сылларын походуттар ыытан чоҥчу эйэҕэстэлистибэ ылынан нэһилиэннэҕи культуратын салгыы үрдэтиигэ балайда үлэни ыыттылар.

Кэлин иккис сылта оройуон культурнай-сырдатар тэриллэрин үлэлэрин салгыы туһсарар сыалынан ССКП райкомун пленумутар, райсовет сессиятыгар

КУЛЬТУРНАЙ-СЫРДАТАР ҮЛЭНИ—ҮРДҮК ТАҺЫМҔА

ыллаах боҥуруостар дьүүллэнилэр. Аҥардас 1972 сылларгаа культура тэриллэрин үлэлэрин салайыы, хонтуруоллааһын, киниэ материальнай базаларын бөҕөргөтүү тустарынан 40-тан тахса боҥуруостар миэстэтэҕэ партийнай, советскай, хаһаайыстыбаннай тэриллэриннэн көрүлүннүлэр.

Культурнай-сырдатар тэриллэр материальнай базаларын бөҕөргөтүүгэ 1970—72 сс. оройуон үрдүнэн 90 тыс. солкуобайдаах үп ороскуоттанна. Культура иккис сылларгаа походуттар ордук активнайдык Эрилик Эрастинин аатынан колхоз (бырабылааннаах председателэ таб. Р. А. Филиппов, партком секретара таб. Н. С. Дмитриев) ыытынна. Колхоз бэйэтин суотугар Халарга саҥа кулуубу тутан үлэҕэ киллэрдэ, Чакыр кулуубун салҕаата. Уорҕа кулуубугар капитальнай өрөмөөнү ыытта, кулууттарга саҥа инвентардары буллан биэрдэ.

Культура тэриллэрэ ахсаан оттунан үксүүлэр, сотоҕор бэлэмнээх кадрдарынан бөҕөргөтүнүүлэр. 1972 сылга 7 орто уонна 4 үрдүк үөрэхтээх специалистар үлэҕэ аналлаан киллэрдэ. Билиҥҥи биһиги оройуоммутуттан культура тэриллэрин линияларынан аналлаах үрдүк үөрэхтэ 12, училищелэргэ 26 киһи үөрэнэр.

Нэһилиэннэҕэ ортотугар культурнай-сырдатар, массабай-агитационнай үлэни сорох культура тэриллэрэ, ол иҥэтэр культура оройуонаабы дьиэтэ, народнай театр, оҕо оройуонаабы библиотеката уо.д.а. сергэхситтилэр.

Культура тэриллэрэ эдэр ыччаты, ордук оскуола үөрэнээччилэрин уус-уран самодеятельность коллективтарыгар киэҥник тардыбаттар, куруһуоктар ыллааннаахтык үлэлэһэттэр. Итиҥ түмүгэр быйыл ыытыллыбыт тыа сиригэҕи уус-уран самодеятельноһы зонтаабыт көрүүгэ биһиги оройуоммут торгус эрэ миэстэҕэ тиксиэ.

Болтоҥо, Одьулуун, Сылаҥ библиотекалара эмиэ мөлгөхтүн үлэлиллэр. Оройуонтан ырыа, үнкүү ансамбллара, оркестровай коллективтар тэриллэн үлэлэһэттэр.

Үлэ саҥа ньымаларын, формаларын туһаныы, бастыҥ опыты тарҕатыы, экономическай билиҥҥи пропагандалааһын, эстетическай пааматыныыктары харыстааһын, көрүү-харайыы ыраабынан ситэтэ суох. Саприческай хаһыаттар, бойобуой листоктар таһаарыллыбаттар, 1972 сылга биллэриллибит кыһыл мунуоктары уонна истиэнэ хаһыаттарын оройуоннаабы көрүүгэ культура тэриллэрэ дьоҥуннаах кыттыыны ылбатылар. Общественнай бэрэлэри кэҥэтиллэри, арыгыһыттары утары охсуһуута партийа уонна правительство уураахтарын нэһилиэннэҕэ ортотугар культура үлэһиттэрэ ситэтэ суох пропагандалыыллар.

Культура оройуонаабы отдела (сабиадиссэй таб. Синцов А. А.) культура үлэһиттэриттэн үлэ туругар ирдэбилэ намыһах, ыллыыллыбыт уураахтар олохтоох киниилэрин ситэ хонтуруоллаабат, молтохтун үлэлиир кадрдартан бириэмэтиэр сөптөох ыйытыылары оҥорон испэт. Методическай үлэ былаанаахтык ыытыллыбат, отдел совета үлэни туһсарар сүрүн төһүү боҥуруостары дьүүллэспэт, миэстэҕэ практическай көмө, комплекснай бэрэбиэркэлэри ыраабынан ситэтэ суох ыытыллалар.

Культура оройуонаабы отдела нэһилиэннэҕи культурнай оттунан хаччыйыы боҥуруоһунан уоһа мөкөлөбыт итэҕэстэри туоратан туран утумнаахтык дьарыктанар сорудаах. Народнай театрдар үлэлэрин көрүү, норуот айымныыта маастардарын, олохтоох художниктар, фотографтар республикаабы быыстапкаларыгар, агит-бригэадалар үлэлэрин көрүү-конкурсуттар ситиһиилээх-тик ыытыы—культура үлэһиттэрин үрдүк аналлара. Библиотекаларга киниэ фондарын хаҥатыы эмиэ туоһа кыһаммыыны эрдэтэр.

Пятилетка үһүс быһаарылаах сылыгар хаһаайыстыбаннай соруктары ыыйыллааччыны быһаарыыны культурнай-сырдатар үлэни ыытта таба дьуоруоҕэнин—бүгүҥҥү күннээҕи соруктартан биир дьоһуннаахтара.

ПЯТИЛЕТКА ҮЛЭНЭН ХАРДЫЫЛАРА

ССРС КСУ иһитиннэрбитин курдук, Советскай Союз үлэһит дьоно пятилетка иккис сылыгар экономиканы салгыы өрө көтөҕүллүүгүн, наука уонна культура сайдыыларын, норуот олоҕун уйгутун үрдэтии программатын утумнаахтык олохтоох киллэриини ситистилэр.

1972 сылга национальнай дохуот 11 миллиард солкуобайынан үүнэн, 310 миллиардтан тахса солкуобайга тэҥнэстэ. ССКП XXIV съеһин Директиваларыгар сөп түбэһиннэрэн, норуот олоҕун таһымын үрдэтэр дьаһаллар салгыы олохтоох киллэрилиннилэр. 1971—72 сылларга үрдэтиллибит хаммаһы, пенсияны уонна стипендиялыы 34 мил. кэриҥэ киһи ылар буолла.

Үлэ оҥорумтуотун үрдэтии суотугар промышленнай бородуукталыы үүнүүтэ 80-тан тахса бырыһыан, национальнай дохуот үүнүүтэ түөрт гыммыт үһүнэн улаатта.

Промышленность оҥорон таһаарыытын үүнүүтэ 1971 сылы ыытары тэҥнэстэххэ 6,5 бырыһыан буолла. Ордук түргэнник промышленность норуот хаһаайыстыбатын техническай сайдыытын хааччыйар салаалара сайыннылар.

1972 сылга 858 млрд. киловатт-чаас электроэнергия, 394 мил. тонна нефть, 221 млрд. кубическай метр газ, 655 мил. тонна чох, 126 мил. тонна ыстаал, 66,1 мил. тонна (үсүлүөбүнай аныыынан) минеральнай уоҕурдуулар, 1473 тыс. автомобиль, 478 тыс. трактор, 104 мил. тонна цемент оҥоһулуннулар; норуот туттар табаардарын: таҥаһы-сабы, иһити-хомуоһу, дьиэ тэриллэрин, холодильниктары уо.д.а. оҥорон таһаарыы үүнүн.

Тыа хаһаайыстыбатын материальнай-техническай терутун бөҕөргөтүүгэ, сир оҥоһуутун культуратын үрдэтиигэ партия уонна правительство илин сылларга олохтоох киллэрбит дьаһаллара итиэннэ дойдуга баар ис кыахтары туһаҕа таһаарыыга уонна колхозтарга, совхозтарга комплекснайдык туһаайыллан аҕыс сылга ыытыллыбыт эбии дьаһаллар айылҕа ыарахаттарын охсуһуутун чөлкөтөр кыаҕы биэрдилэр. Аҕыс сылга 168 мил. тонна бурдук хомуллубута оо ахсыс пятилетка сыллаабы орто таһымыгын баалаччы үрдүк. 1,6 мил. тонна эбэтэр 1971 сыллаабар 15 бырыһыанынан эбэх рис ылылынна. Бурдук үрдүк үүнүүтэ дойду илиҥҥи ойуоннарыгар хомулуннна. Государство бурдуку атыылаһыыта дойду үрдүнэн 60 мил. тонна буолла. Дойду аҕыс сылга 7,3 мил. тонна сырсу-хлопоксы ылла. Итиҥ урут хайа да сылга ылылыыбатах эбэх хлопок.

Рабочайдар уонна сулууспалаахтар ахсаннара 95,2 мил. киһиэхэ тиэйдэ эбэтэр сыл устата 2,5 мил. киһиэхэ эбилиннэ. Колхозтар общественнай хаһаайыстыбаларыгар үлэлиир колхозтаахтар ахсаннара 16 мил. киһиэхэ чугаһаатылар.

1972 сылларгаа, барыллаан аҕыйынан, государство, колхозтар уонна нэһилиэннэҕи средстволарын суотугар 106 мил. квадратнай метр уопсай хаһыаттаах 2200 туспаҥы оҥоһуулаах саҥа квартиралар уонна биэрдиилэри ыаллар дьиэлэрэ үлэҕэ киирдилэр.

1973 сыл тохсунньу 1 күнүгэр Советскай Союз нэһилиэннэҕэтин ахсаана 248,6 мил. киһи буолла.

ССТА.

ИСТИҢНИҢ БИҺИРЭЭТИЛЭР

Ленин аатынан колхоз Одьулуунааҕы учаастатын колхозтаахтара, 13 №-дээх профтехучилище преподавателлэрэ, курсаннара олохтоох аҕыс кылаастаах оскуола учууталлара, үрдүкү кылаастар үөрэнээччилэрэ, техническай үлэһиттэрэ—барыта 200 киһи сельскэй культура дьиэтигэр мунньуннулар. Киниилэр «Вьетнамҕа сэриини тохтотор уонна эйэни чолбуор түһэрэр туһунан» ССКП КК иһитиннэриитин иһитиннилэр академиктарын аспирана таб. СЫСОЛИТИН Г. М. иһитиннэриитин иһитиллэр.

Вьетнамҕа сэриэ тохтотуллубутун уонна эйэ чолбуор түһэриллибитин биирдэн М. П. Ефимов—Одьулуун аҕыс кылаастаах оскуолатын директора, САРГЫЛАНА ПОПОВА—13 №-дээх СПТУ комсомольскай тэриллэтин секретара уо.д.а. тыл этиилэр. Киниилэр бу собуйаһиилэри эйэ иһин турунар бырааттыы социалистическай уонна да атын дойдулар бөҕөбөй бирэ сахааланыыларын, бойотун хоҥуулун, тутулуга суох буолуутун уонна эйэ иһин охсуспут Вьетнам норуотун сүгүрэн ыйыыларын быһыытынан ылынналлар.

Миитиҥ ыытыллыахтара Вьетнамҕа сэриэ тохтотуллубутун урдук чоруунэн норуот туран, дуогабар ылан баттаныыта эйэ туһугар улахан ыытыллыбыт сиэнэ уонна туһаайыллаах резолюцияны ылынныылар.

МАССЫЫНА ОҤОРООЧЧУЛАР—ТЫА СИРИГЭР

МОСКВА УОБАЛАБА. Ухтомскай аатынан тыа хаһаайыстыбатын массыынатарын оҥорор Люберецкайдааҕы завод коллектива пятилетка иккис бастакы сылын сорудаҕын сэтинньи 30 күнүгэр толорон тиийэрэ эйгэтэлиэстибэ мөлүйүөтэ. Тыа дьиэлэрин арааһыгар. Завод КПВ-3 массыыналарын оҥоруу тэтимин түргэтэтэр. Быыстыы дойду хомуларыгар. Я тыыммыта «Вихрь» сиилэс хомуйар комбайннар тахтыахтара.

СИММОККА: «Вихрь» сиилэн комбаайннар.

В. КУЛЬМИН фотолара.

ССТА фотохрониката.

Ыччаттар—иннинэ

КЫТААНАХ. Совхоз Намааҕы ыччат-комсомольскай фермата (старшай Новгородов А. А.) көрөр бороонторо ыыстыкка киириигэ эргэ хотоҥҥо туран дьүдьэйиллэрэ тахсыбыта.

Итиҥ кэнниттэн саҥа хотон дааҕа киирбэт, ферма кэҥөрүллэн, үлэ-хамнас саҥалыы тэриллибита. Ол түмүгэр бу 7 киһиэхэ эдэр коллектив 281 бороонтон тохсунньу ыйга 4557 килограмм валовой эбилиннэ. Бириҥҥи бороон суукаатаабы эбилиннэ 491 грамма тиэрдиллиэ.

Армыйаахтаабы 2 №-дээх бригаадаҕа ыччат суоҕу корооччулэрэ тохсунньуга 300 бороон бириҥҥилэрэ 444 грамы эбилиннэ ситистилэр. Ордук үчүгэй кордеруулэри 215 бороону көрөр Хомустаахтааҕы ыччат бригадатын коллектива бириҥҥи бороон суукаатаабы эбилиннэ 460 грамма тиэрдэн ситистэ.

Бу бригаадаҕа бириҥҥилэри бороон корооччулэрэ быйыл армыйтан сулууспалаан кэлбит комсомолец Василий Дьяконов суукаатаабы эбилиннэ 681, рабочай Потапов П. П. 605 грамма тиэрдэн бастаан иһиллэр.

П. ЗАХАРОВ.

Үлэһиттэр депутаттарын XIII ыҥырылаах оройуоннаабы Советын XI сессията

Оройуон норуотун хаһаайыстыбатын сайдыытын 1973 сыллааҕы былаанын туһунан

Оройуоннаабы былаанныыр комиссия председателин эбэзһинэн толороччу таб. Н. Е. ЭВЕРСТОВ дакылаатыттан

Аастыт 1972 сыл биһиги дойдубутугар историческай суолталаах СССР төрөөбүтэ үйэ аҥардаах юбилейын, норуоттар доҕордоһууларын улуу бырааһынныгын ааҕыллыбыт сылынан буолла. Биһиги республикабыт үлэһиттэригэр бу сыл—эмиэ уратылаах сыл, республика аналыгар икки ордена эбиллэ күлүмнэйэ.

Бу сылы биһиги оройуоммут үлэһит дьоно кэрэ-бачыа ситиһиилэрдээх түмүктээтилэр. Оройуон хаһаайыстыбалара былааны государствоҕа эти атыылаабыакка 117,2, үүтү атыылаһыыҥа 107,1 бырыһыан толордулар. 1971 сыллааҕар 881 тонна эт, 165 тонна үүт ордук атыылаан. Государствоҕа тутторылыбыт эт 85,2 бырыһыана урдук уойуулаах-ыанан барда, биир сүөһү орто ыйаабына 283 кг-ка тэнидэ.

Бодоҥ ыныах сүөһүнү [illegible] былаана 101,9 бырыһыан туолла. Сыл түмүгүгэр былааны таһынан 127 ыныах сүөһү, ол иһигэр 64 ыанар ыныах боар буолла. Аастыт сыллааҕар ыныах сүөһү 576, тыллыы 314 тобоҕоон эбэлээтэ. Хас биирдии гектаргын ортотуран 11,7 центнер туорахтаах культура үүнүүтэ ыытыллыбыта. Оттоҕоҥ-былаана тоҕо да туолбатар, республика оройуоннарыттан эбэх оту оттоотубут.

Оройуон промышленнай предприятиелара валовой бородууксуйбалыы огоруу былаанын 102,1, онохоллубут бородууксуйаны батарыы былаанын 101,4 бырыһыан, тутуу тэриллэрэ сылаҥы былааннарын 111,2 бырыһыан толордулар. Коммуналлаах хаһаайыстыба уонна [illegible] огоруу комбината [illegible]лаанын сэтиннэн [illegible] равордаабыта [illegible]оюн табаар эргэнэ [illegible] 101 бырыһыан толо[illegible]ыт сылларааҕар 865 тыһыча солкуобайдаах табаарыы ордук эргиннэ.

Бу барыта, юбилейдар чаастарыгар ыытыллыбыт үрдэтиллиит збөһэтэлистибэлэри толоруута социалистическай куотараһыыта кирдэн үлэлэбит хас биирдии үлэһит күүрэлиннэх үлэтин түмүгэ буолар. Хаһаайыстыбалар социалистическай куотараһыыларыгар ордук үүнүү түмүктэрэ Ленин аатынан уонна Эриик Эристиин аатынан колхоздар ситистилэр. Колхоздар уонна совхоз биригэдэлэрэ, отделениелэрэ куотараһыыларыгар Эриик Эристиин аатынан колхоз Чакырдаах биригэдэтэ бастаата, иккис миэстэни бу колхоз Хоҥоҕотооҕу, үүһүс миэстэни Ленин аатынан колхоз Ольуулуннаах биригэдэлэрэ ылылар. Бу биригэдэлэр атыыттарын государствоҕа эти, үүтү атыылаһыыҥа, сүөһү сайыгы уоттуура, үүтү ыһыыҥа, сиртэн үүнүүнү ылыыҥа ордук чорбойоллор.

Үүтү ыһыыҥа ордук үүнүүлэр түмүктэрэ Эриик Эристиин аатынан колхоз фермалара ситистилэр. Биирдии фуражнай ыныахтан Улахан Сыҥы фермата 1975 кг, «Сарыал» фермата 1880 кг, Уорба фермата 1773 кг үүтү ыытыллар. Аастыт сылга 2000 кг ордук үүтү 11 маанныыстыт мабыт буолаллыына, биирдэ 18 маанныыстыт мата. Оройуон Советын депутата В.К. Тарабуҥина ыарыы ахсыыта 2687 кг үүтү ыан чемпион маанныыстыт аатын ылла. А.И. Несторова 2608 кг, А. Т. Кузьмина 2570 кг уонна оройуон биир кырдьаҕас маанныыстыта А. Ф. Абрамова 2335 кг үүтү ыытылар.

Ол эрээри биирдии фуражнай ыныахтан үүтү ыһыы былаанын биир да хаһаайыстыба толорбото. Тыһыынча килограммтан ордуйах үүтү мабыт маанныыстыт ахсаннара маассабай.

Калинин аатынан колхоз икки бригаадаларэ 900-тэн эрэ тахсалыы килограмм үүтү ыытылар. Ол иһигэр 700-тэн эрэ тахса кг үүтү мабыт маанныыстыттар эмиэ баалдар. Бу барыта үүтү ыһыыны үрдэтии иһин охсуһуу оҕуо молтоҕуна кордорор. Онон үүгэ маанныыстыттар былааннарын толорботторо ерэйуон шэрлоруутун таҥнарыы гардар.

Тоҕсус пятилетка үһүс быһаарыыларын сылын былааннарын барыы норуотнэриэн ситиһиилэхтик толоруу соруктара турылар.

ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТЫГАР. 1973 сылга оройуон үрдүнэн государствоҕа 2120 тонна эт, 5350 тонна үүт уонна 177 тыһыынча солкуобайдаах күүдү түүлэрэ туттарыллыахтаах. Сүөһү уонсай ахсаана 28770 тобоҕо, ол иһиттэн ыныах сүөһү 17440, сылгы 11330 тобоҕо тэрдиллиэҕэ. Ити 1972 сыл былаанынаан 3 бырыһыанынан ордук. Үүтү валовой ыһыы кэмэ аастыт сыл таһыыттан 1,1 бырыһыан улаатар, эбэтэр 7150 тоннаҕа тэрдиллэрэ көрүллэр. Эти огоруу аастыт сылтан 6,2 бырыһыанынан, эбэтэр 153 тоннаан эбэлээн, 2576 тоннаны огорон таһаарыы көрүллэр.

Биир фуражнай ыныахтан үүтү ыһыы 1455 кг тэрдиэхтээхпит. Эти огоруу торуоҕу тыыннаахтыы иитии уонна государствоҕа туттарыллар сүөһү орто ыйаабына быһаараллар. Ыырдэй деловой тахсыытын 87, кулун деловой тахсыытын 70 бырыһыанна тэрдиэхтээхпит. Оттон государствоҕа туттарыллар ыныах сүөһү орто ыйаабына 303 кг, сылгы 210 кг тэрдиллэрэ былааннаан.

Хонуу үлэтигэр улахан соруктар турылар. Государствоҕа 225 тонна хортуоппуйу, 135 тонна оҕоруот аһын атыылыахпыт, 90 гектарга хортуоппуйу, 12 гектарга оҕоруот аһын, 3800 гектарга туорахтаах культуралары уонна сүөһү аһылыгар силиэстэ анаан 1160 гектарга күөх үүнээйиэлэри, 180 гектарга подсолнуҥу ыһыахтаахпыт. Хас биирдии гектартан үүнүүнү ылыыны үрдэтэн, валовойунан хордуоппуй ыһыытыттан 700, оҕоруот аһыттан 160, туорахтаах культуралартан 3040, күөх ыһыыттан 6425 тонна үүнүүнү уонна подсолнухтан 1800 тонна күөх маассаны ылыы соруктара туруорулларга.

Быйыл 45500 тонна оту, 6500 тонна силиэни, 5100 тонна сенаны болҕомнор улахан соруктаахпыт. Хонуһа сирин төрүттэн туспарыы 1700 гектарга, баһыыҥа анаан тыаны солообуун 300 гектарга ыытыллыа.

Тыа хаһаайыстыбатын сүрүн салаалларытар бу көрүлэр быланнар ситиһиилэхтик толоруллуукара улахан дьулуурдаах үлэни эрдэллэр. Оройуон колхоздара, совхоза сыл саҥатыттан үлэни былаанныахтык тэрийэн туруорулларга бары соруктар толоруллуулларын хаччыйыахтахтар.

ОЛОХТООХ ПРОМЫШЛЕННОСКА УОННА ОЛОҔУ-ДЬАНАҺЫ ХААЧЧЫЙАР ТЭРИЛТЭЛЭРГЭ. Норуот туттар табаардарын дэлэтии уонна нэйилэниэ олоҕун-дьаһаҕын хаччыйыы—бу ССКП XXIV съеһинэн туруорулларбут соруктар, хаһыгаабакка толоруллар уонна күүһүн ирдиллэр үлэлэриэн буолаллар. Бу бонуруостарга туһаныахтаах тэриллэриттэн промкомбинат, олох-дьаһах комбината, лесопункт уонна райпотребсоюз буолаллар.

Быйыыны сылга оноһуллубут бородууксуйаны батарыы былаана оройуон үрдүнэн 406 тыһыынча солкуобайынан тэрдиллиэҕэ, ол иһигэр промкомбинатка 320, лесопунтка 86 тыһыынча солкуобай. Ити 1972 сылтан 4,7 бырыһыанынан ордук. Оттон пэнилиэнньэҕэ оноҥу огоруу кэмэйэ 220,4 тыһыынча солкуобайга тиэйиллэр, ол иһигэр бытовой комбинатка 162, коммунальнай предприятиелар уонна туспарыы огоруу комбинаттыар 12,4, промкомбинатка 11 тыһыынча солкуобай. Бу аастыт сылы ыытта тэҥнэтэхпэ 40 тыһыынча солкуобайынан элбэх.

Бородууксуйаны огорууну биирдии көрүүнэн ыыллаҕа, промкомбинатка урукку огорор бородууксуйатыттан уратыы саҥаны тутуу да, огороро былаанныммат, кини базата, кыаҕа да оччук. Лесопункт былаана аастыт сылтан оттук маҥы балаҥнаэйиигэ 500 куб. метриэн улаатта. Онон быйыл 11,5 тыһыынча куб. метр маҥы киллэрэхтээх. Бытовой комбинат оноҥу огорор үлэтин үүгэ норуотнаргэ улаатыллар, ордук дьиэнэ, этах таҥаһын, кэстүүмү, платьыны ороҥуоннэйиигэ уонна парикмахерскайга.

Нэйилэниэнньэни күннэтэ пааллыйар аһынан-таҥаһынан хааччыйар тэриллэрэн райпотребсоюз буолар. Табаар эргиэнэ аастыт сылтан 812 тыһыынча солкуобайынан улаатыа былааннанар. Эбэтэр 12875 тыһыынча солкуобайга тиэрдиллиэҕэ. Оройуон хас биирдии киинэ 805 солкуобайдаах табаары атыылаһыаҕа. Оттон аастыт сылга хас биирдии киинэхэ 681 солкуобайдаах табаар атыылаана.

КАПИТАЛЬНАЙ ТУТУУ УОННА ӨРОМҮОННҮҮР ҮЛЭ. Быйыл оройуонҕа 692 тыһыынча солкуобайдаах тутуу ыытыллара былааннанар. Ол иһигэр 490 тыһыынча солкуобайдаах олорор дьиэлэр, 82 тыһыынча солкуобайдаах оскуолалар, 120 тыһыынча солкуобайдаах культура тэриллэрин тутуулара ыытыллыахтара. Итиэннэ 1512 кв. метр нарыннаах олорор дьиэлэр, 320 миэстэлээх оскуола олохтоох киллэриллэлэрэ сабаҕаланар. Онон саҥа тутуу бэрт кыра. Квартальнай котельнай, 12 квартираалаах олорор дьиэ тутуулара саҕаланыахтара уонна нарсуд дьиэтэ саҥа тутуллан олохтоох киирэрэ. Маны таҥа урукку тутуулар ситэриллиэхтэрэ.

Тутар механизированнай колонна 1973 сылга тоҕо каҥайдаах туох үлэни ыытара чуолкайдана илик. Кини тутар объектарынан 12-лии квартираалаах икки олорор дьиэлэр, кулуун, нарсуд, партия райкомун уонна райсовет дьиэлэрэ буолаллар. Итиэннэ иккиэн олорор дьиэлэри, кулуубу уонна нарсуд дьиэтин бүтэрэхтээх. МСО 800 тыһыынча солкуобайдаах тутуу үлэтин ыытара чуолкайданна. Ол иһиттэн колхозторга 400 тыһыынча солкуобайдаах, Сылаан оскуолатыгар, Дириҥ 12 квартираалаах олорор дьиэлэтигэр, ледник, Мылдьаайы, суолун онноҕуллуутугар уонна ДЭПО тутуутугар 300 тыһыынча солкуобайдаах үлэни толороҕоҥ.

1972 сылга капитальнай тутуу үөрүн былаана 106,6 бырыһыан туолла. Ол иһигэр райсовет туттарар объектарыгар көрүллүбүт үс 104,4. Субуруускай аатынан совхозка бэриллибит үс 112,4 бырыһыан толорулуннулар. Оройуон хааччы туспарыы огоруурга көрүллэр үс уонсий кэмэйэ кыра. Коммунальнай предприятиелар уонна туспарыы огоруу комбината аастыт сылга 83 тыһыынча солкуобайдаах үлэни ыытыта, быйыл баара эрэ 40 тыһыынча солкуобай көрүлэр. Маны таҥа комбинат 60 тыһыынча солкуобайдаах олорор дьиэлэр, 50 тыһыынча солкуобайдаах культурнай учреждениелэр уонна коммунальнай предприятиелар өрөмүөннэрэ ыытыллыа.

Оройуоннаабы «Сельхозтехника» отделениета барылаабыттан 1973 сылга 854 тыһыынча солкуобайдаах валовой бородууксуйаны огоруоҕа. Промышленнай көрүнэннэх өрөмүөннүүр үлэни 270 тыһыынча солкуобайга тиэрдиэҕэ. Итиэннэ аастыт сылтан 30 тыһыынча солкуобайынан ордук.

Быйыл оскуолалар уонна оҕо тэриллэлэрин ахсаанынан, хаһыык да уларыйыы суох, урукхуттан хаалаллар. Оскуолаларга 5033 оҕо үөрэнэр уонна кылаас комнатата 234-нэн быыаннанна. Культура тэриллэригэр улахан уларыйыы суох, биир кулуун ыытыллар библиотека сельскэй библиотекаҕа уонна биир сельскай кулуун сельскэй культура дьиэтигэр кубулуйуохтара. Эмиэ тэриллэлэргэр быйыл уларыйыылар эмиэ суохтар.

Маҥтан салгыы дакылаатчыт 1973 сыл—иитиллэтиэ үһүс быһаарылыах сылын—былааннарын ситиһиилэхтик толоруута туруоруллар соруктарга сиһилии тохтуур. Маннаха, бастатан туран, аастыт сылга таһаарыллыбыт итэҕэстэри хатылаабат иһин үлэ ыытыллыахтаах. Ордук тыа хаһаайыстыбатыгар бэриллибит быыаннар эрэдэхси толоруллубаттар. Оноолоор эти, үүтү, түүлэҕи, хортуоппуйу, оҕоруот аһын государствоҕа атыылаһыан былааннарын барыы хаһаайыстыбалар толорбут буолбатахтар. Холобур, аастыт сылга түүлэҕи туттарыы былаанын Калинин аатынан, Эриик Эристиин аатынан, Ленин аатынан колхоздар толорботулар. Ол түмүгэр түүлэҕи былаана 18,1 тыһыынча солкуобайынан туолбата, онон оройуон юбилей иннинэ республикаҕа биэрбит тыла туолбатын таалла.

Субуруускай аатынан совхоз үүтү государствоҕа атыылаһыы былаанын кэмин иннэ сылга субуруччу толорбута. Оттон хортуоппуйу уонна оҕоруот аһын атыылаһыын туһунан эмиэ бэриллибэт. Бу бухатыыр туһайыллыбат баҕаһыанна.

Маннык быһыы туохтан тахсарай? Тоҕоостоох үлэ молтоҕо уонна государственнай былааны толоруурга ирдэбил кэмиҥэ, хонтуруол суоҕа сүрүн бириинсипэлэр буолаллар. Холобур, түүлэҕи бултаабыттаахтар 454 гектардаах булчуту таһаарар оннуттар баара эрэ 101 булчут аналлыт аатталлар, оттон тоҕотоо бултаабыта чуолкай биллибэт. Оройуон иһигэр бултаабыт сорох булчуттар охотничьэй бултаатыллар, Миронов К. Н. 2080, Адамов 1865 солкуобайдаах бултаатылар уонна 1000 солкуобайтан үөһэ 20-тэн тахса булчут толордо. Бу аата булчут барыта таһаарыллыбата буоллар былаан аһара толоруллара хаалла. Оны ааҕардас хаһаайыстыбалар солбуйааччылара бу улахан государственнай суолталаах дьыалаҕа сонтоох суолтаны биэрэн үлэни тэрийбэтэхтэриттэн былаан тохтуурга тиэрдиллиэ.

Саҥылыы иитиигэ сыныан эмиэ маҥтан ордуга суох. Эриик Эристиин аатынан колхоз 148 ыыс саҥылыыны 335 оҕону ыытыттан 90-тан олорон, биир ыыс саҥылыыны 1,61 оҕону ылла. Бу тэрэҕэнэ улэ молтоҕуттан буолла. Бу колхоз салайааччылара таалаан да бултаахынна, саҥылыы да иитиигэ улахан суолтаны биэрбэттэрэ кинини бэлиэтэтэр.

Государственнай былааны толоруута эпидемиологическэй суох сыыһыанньыы чахчылара аттыы да хаһаайыстыбаларга баалдар. Суоҕуттан ыллыар бородууксуйаны үрдэтиигэ, чуолаан үүтү ыһыыҥа уонна сүөһүтүн приплодка ылыыҥа үлэни лаппа күүһүрдүүллүөх тустаах. Сүөһү тыыта суох олуутэ аччыахтааҕар сылдьата эбэтэр ыыр. Онон сүөһү иитиитин, иитиитэн бородууксуйаны ылыыны үрдэтиигэ саҥа соруктарга сөп түбэлиннэрэн, байыаннаҕа сылга үлэни уларыта тутан, саҥа үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэр соруктаахпыт.

ТАБ. Н.Е. ЭВЕРСТОВ УОННА «ОРОЙУОН 1972 с. БЮДЖЕТЫН ТУОЛУУТУН ИТИЭННЭ 1973 с. БЮДЖЕТЫН ТУҺУНАН»

ТАБ. М.С. ОКОНЕШНИКОВА ДАКЫЛААТТАРЫН ДЬҮҮЛЭҢИИ

—Түүлэҕи бултаабыыны былаанын Карл Маркс аатынан колхозтан уратыы хаһаайыстыбалар толорботулар,—диир бастакынан тыл эпэит М.Е. СОФРОНОВ. —Тыаттан бултаабыы былаанын толоруор кыах баара, булчуттары эрдэттэн таһаарбатахтан уонна тэрэҕэнэ молтоҕуттан туолбата. Хаһаайыстыбалар сайыы иитиитиэр бэриллибит былааны эмиэ толорботулар. Биирдии ыыс сылтан орууну ылыы наадыйар. Саҥылыы иитиитин туспарыыга улэни тосту күүһүрдүүхтээ маада. Кэлэр сылларга былаанны толорор кыах оччоҕо эрэ уоскуоҕа.

Депутат, Чурапчы сельсоветын председателэ В. Н. РОМАНОВ оройуон кинигэр кыра оолор детсадыыллар, дьиэлэннан мэйиэн толору хабыллыбаттарын этэн туран, быйыл биир детсады тутуоҕа этэр. Итини тоҕо баанньык эргэтэн туруорсарга, тубдисвансерга капитальнай өрөмүөнү ыытарга уонна оройуон кишиэн туспарыы огоруурга эбии үөр ороҕо отпэлэри эгэрдэ. Мусуйай нэйилэниэн Советын председателэ Д. Д. ПЕРМЯКОВ уонна Болтоҥо нэйилэниэн Советын председателэ А. Г. ЗАХАРОВА бэйэлэрин нэйилиэкторикэлэри баанньа, оскуола, кулуун уонна оҕо тэриллэрин өрөмүөнүгэр ыытыыга, мебеллэринэн хааччыйыыга гынаайах эгэлэр.

Оройуоннаабы бытовой комбинат директора В. А. МАКАРОВ комбинат техникаҕа эрэрбитин, рабочайдар олорор дьиэлэрэ тиэйбэтин уонна наһаа эрэрбиттэрин, оннооҕор комсомолтар өрөмүөннэрин гыналлар этэ. Быйылгы былаанныыт аастыт сылтан 20 бырыһыан улаатан кэлэр,—диир кини,—ол

Сарсын Сталинград анныгар төгүрүйүллүбүт немецкэй-фашистскай сэриилэр уруохалламмыттара 30 сылга туолар

ТӨРӨӨБҮТ ДОЙДУБУТ УСТУН

ВИННИЦКЭЙ УОБАЛАС. Сергей Тарасович Качалко (снимокка) Мичурин аатынан колхозка бастаан агрономнуу кэнэҕэттэн элбэх хаар түстэ. Туорахтаах культуралар уонна саахарынай сүбүөкүлэ үүнүүтүнэн колхоз Винницкэй оройуонга бастакы миэстэни ылар. Аасыыт сайын гектар ахсыттан ортотунан 37-лии центнер бурдук, 425-тии центнер миинньигэс силистэр хомуллубуттара. Сергей Тарасовичка УССР үүгүөтэх агрономун бочуоттаах аата биэрилиннибитэ.

Е. КОПЫТА фотота. ССТА фотохрониката.

АВТОМОБИЛЛАРЫ ТЫМНЫЫ БЭРЭБИЭРКЭЛИИР

ИРКУТСКАЙ. ССТА. Куораттан «ИФА» автомобильнай завод (ГДР) оҥорбут автомобиллара кэлиллэр. Автомобиль оҥорооччулар байэлэрин ИФА-50 диэн айыллыыларын Сибиир сайыныгар тыйыс усулуобуйаларыгар бэрэбиэркэлээн баран, таһаҕас таһар массыыналар хаппыт да тымныыта аҥкаастаабакка үлэлиир хотугу хаарыаннарын айарга быһаарыллыбыт. Иркутскайга массыынала ремонтунан бэрэбиэркэлии «ИФА» автомобильнай завод специалистэрэ уонна рабочайдарын бөлүү кэлэ. Бэрэбиэркэлэччилэр 30—40 кыраадыс тымныыга паадыйалларын быһыытынан боруобалаан сыдьыыны Лена баһыгар кэһөрөргө быһаарылыннылар.

Б ЭҺЭҢЭЭ ИЛ-18 самолет бинигиин Якутскайтан Москваҕа аҕалан түһэрбитэ. Бөөлүүн Советскай Армия гостиницатыгар хоммунньут.

Сарсыарда аһаан-сиэн, хомуннан баран, ханна телефоннуур туһунан мөкүүнэ олордохпутуна, биһиги мөкүүрбүтүн тохтоторго сорудумут курдук, мин хотум телефона тырылыы түстэ. Телефонунан билсиһэн, Гаврилл Дмитриевич Ефимов эҕэрдэтин тиэрдэн, Падерин суруйааччыны ыытта кэпсэттим. Бүгүн 3 часка хоспутугар баар буоларбытыгар кордесто, онуоха диэри чугас эргин күүлэйдээн диэтэ.

Болдьохтоох кэмнэр аммыттан тоҥсуйан, намыһах үнүөхтээх, толору эттээх-сиинэх, мунньуо аанныгар тор курдук хуҥас бытыктаах, куруутун ымайбут көрүҥнээх, сиэрэй хараҥнах, кырыктыйан эрэр баттаҕын бөбриктэн кырыттарбыт, эдэмсийбит нуучча киһитэ кэтэн түстэ уонна Гаврилта, урукуттан билэр киһилии, чуо хааман кэлэн, илии тутуһан, нууччалыы кириэстин уурастылар. Онтон миигин ыытары кылгас буолан баран суон, бөҕөтө тарбахтарыбан илии ууттуста.

Биһиги хайдах айаннаабыппытын, тоҕо бэрэ олохсуйбуппутун ыйыталаһан баран, кинньэ хайдах үйуллуохтаахпытын кэпсээтэ: «Дьэ, Гаврил, маршал Чуйков туһунан документальнай кинньэҕэ үйуллаҕын. Онон альас үчүгэйдик сыпыан. Мин хайдах этэрбинэн, бу табаарыһыы көмөтүнэн үчүгэйдик баламмын. 3 мүнүүтэ уотата кэпсиэҥиг. 4-с чыыһылаҕа Волгоградка тиийиэхпит. Туһэр сири, барааҥнаан мин дьоҕайбын, 8-с чыыһылаҕа маршал Василий Иванович тиийиэҕэ, онуоха диэри мин эстэтигэр Мамаев курганга тиийэн дьаҥнатаныҥ. Кинньэни сатаан саҥарбакка буорту гынар кыттал баар, онон кытаат, табаарыһыҥ тыллыттан тахсыма. Оттон эн, Петр Егорович, Гаврилл Дмитриевич кэпсээнин кэчэйэн баланнаҕ, тоҕо ыаллаарыгын нууччалыыта наада. Уонна туох туһунан кэпсиэнэхтээҥин быһааран биэрдэ.

Гаврилл Дмитриевич саҥата суох истэн олорон уруккутун саҥаан кэлэ быыммыах, олус долгуйда, тирэтта-хорутта. Ол кэнэ: «Бэйэ эрэ, кинньэни буорту гынар кыттал баар диэтиҥ дуу?» диэн чахчы саллыбыт быыытын биллэрэн мөкүтта. Онуоха киһитэ ымах гынат: «Олус долгуйума, барыта орун оҥнуган саҥыланан иһиэҕэ, кылаабынайа, тыдыгын үөрэтэн, кэпсии туран быстан хаалбакка сэһэргиэрин наадалаах. Чэ, кытаатан үчүгэйдик сыпыан, мэнээк итинтэ хаамсыман, хараҥыг баттаанына улаатан ыалдьан хаалыаҥ»—диэн соратэн баран, бырааһайдаабан, тахсан барда.

ЫАМ ЫЙЫН 4 күнүгэр сарсыарда 10 чаас саҥана Иван Григорьевич ыытыт «Волга» массыынатынан Внуково аэропортка тиийдибит.

2 чаас 40 мүнүүтэ уотата кэтэн Волгоградка тиийэн, «Волгоград» гостиницаҕа түстүбүт.

Күнүс 3 чаас саҥана биһиги корсо Волгоград Киин оройуонун военкома полковник Николай Иосифович Щетов, Киин оройуон исполкомун председателин солбуйаччы Лев Исаевич Нейштадт кирэн, үчүгэйдик айыннаан кэлэн олохпутун булбуппутунан аҕэрдэлэтиллэр, биилистилэр уонна телефоннарын номердарын биэрдилэр, күн ахсын ааҕыйдахпытына массыына балаан буолуоҕа диэтилэр. Николай Иосифович биһиги арыаллыырга, бэйэтэ буолбатаҕына, кийи биэрэргэ анаммытын кэпсээтэ. Онон быһаччы ыстыс үрдүгэр сыллыар дьон буоллубут.

Сарсыарда. Ыам ыйын 5 күнэ—Волгоград куорат киин площадьын үрүҥэн эраас хаалаантан күн чаҕылыччы тыган баһыс этажка биһиги сытар хоспут киэс гүүнүктэриттэн бэйэтин сыллаһыы сыдьыайар.

Николай Иосифович, аннитэн курдук, сарсыарда 10 часка баар буола оҥуста, дьору эрэ иҥин «Волганы» аҕалбыт, бэйэтин кытары куорат бөҕө комбинатыттан фотограф илдьэ кэлбит. Онон, хомуна охсоо, Мамаев курганнга, ансамбли көрө барар буоллубут.

Николай Иосифович, Гаврилл уонна мин фотограф батыһыннарыллыах иҥин еттүнэн пирамидальнай пальмаларынан кэчигирэччи олордуллубут Геройдар аллеяларынан аргыый хаамсабыт. «Стены рушны» ааран сурукторын аҕаҕыт. Маннык кырдьык даҕаны этиини-хаанныын бэриэн кырыктаах кыргыһыыга, тороҕот Ийэ дойдуларын тиийэх мүнүүтэлэриттэн диэри хомускэсиит ааран омук хорсун буойуннарын тиийэх тыллара хаанынан суруллубуттар. Хас биирдиилэриттэн уот сөҕыллаллара дылы гынар. Аҕа туруктуун ис-искиттэн этиҥ саҥа аҥыаллан, итии сүүйэ сытар, олор өлүүнү өҥөйбүт саллаат мэссэҥнэн саҥаан аҕаҕыс. Онтон аҕыйахтык хааман Геройдар площадьтарыгар, паамятникныктар ансамбллэригэр тиийдиҥ. Кинрэн иҥин сүүн улахан «Стоять насмертъ» паамятникыкка хараҥыг быраҕыллар, кырдьык даҕаны, модун нуучча норуотун халбаҥнаабат тыйыс хаамыы, дойду иҥин дуунаныч дьулуһарын чаҕылхайдык көрдөрөр паамятникпын, сиртэн үйүлү ойон тахсан эрэр бухатыыр мэссэҥэ сүүн улахан суорума таастан чочуллан оҥоһуллубут. Дьэ бу баар, дьиҥнээх советскай буойун көрүгэ, костүүтэ, олох иҥин охсуһар ис санаата, приэмэхтэн ингибэт, тоҥтон толлубат, ыарахаттан чаҕыйбат, кутаа уоттан куттаммат, адыырҕа кыыллан аньыырааҕыт дьиҥнээх мэссэҥ.

Итинник, сарсын саҥана бэйэлэриттэн толук буолбут буойуттарга аналлаах алтах паамятникныктары көрөн, кириэмэйи

КИНИ КҮҮРЭЭННЭЭХ ОЛОҺО

(Бүтүүтэ. Иннин хаһыат 13 №-тэр көр).

Ол кэнниттэн үһулуччулаах полководец Г. К. Жуков кавалер корпустарын бойобуой баллыыраллар көрүү оҥорор, кэмэ-кэрдиитэ биллибэт кизи-наллыан сыныыта бүтүн корпус кавалеристара чаастарынан стройдаан кырыылаллар. Маршал Жуков бойотын арыалдыыттарыныын аҕыс үүт-үкчү массыыналарынан эльэрдэн калар. Онтон үүтмэгэн ат үрдүгэр хаан гына олоро түһэр. Оннооҕор кини опыттаах кавалерист буолара тута хараҕа бырааллар. Корпус командира генерал-лейтенант Крюков ранэрын ылан баран, атын сүүрдэ сылдьан кавалеристары уруйдуур-айхаллыыр. Онтон байыастар саҥалара олус көтөҕүлэр. Ол кэнниттэн маршал трибунаҕа тахсар. Кавалеристар, ол иннигэр биллэр уолбут П. И. Диодоровы, маршал иннинэн ойуутан аҕаллар. Г. К. Жуков 2-с кавалерийскай корпус бойобуой баллыыр үрдүгүн сыаналыыр.

Гвардейскай кавалерийскай корпус Польша территориятын босхолоһор, онтон остоох арааҥы—Берлиини ылыыга охсуһар. Итиэннэ барытыгар биллэр Диодоровтыт иннинэ кэккэҕэ сылдьыһар. Берлин тулатыгаҕы дачалары остоохтортон мраастаһар. Кини армиҥа мэҥэриллыыбыт бастакы сылларыгар арааҥ идеэргэ уоранньыгэ уонна бэйэтэ пулеметунан ытарта дьарыктаммыта, кэлин бойобуой олоҕор үһулуччу чуҕаммыыллар.

Кыайыы кэнниттэн батареяттан биирдии кэбиини самнарыллыыбыт Берлиини кордоро ылдьаллар. Оннооҕор бэйэтин батареяттыттан П. И. Диодоров соҕотоҕун ыытыллыыбыта. Массыынаҕа олорон тиийэн биһиги гвардеецыт Диодоров фашизм арааҥа—Берлин урускаллана сытарын көрөр. Рейхстаг үрдүгэр биһиги кыһыл былаахыт тэлэрэ кыыһар. Ол тэлэрэр кыһыл былаах аан дойду норуоттара фашизм хара дьайыыттан босхоломмуттарын, Советскай Армия үрдүк ороскуо, аан дойду историятыгар тосту уларыйыы тахсыбытын туоһута буолан турар.

Былайыы кэнниттэн П. И. Диодоров Балтийскай муора Рүгэн диэн арыгыгар анаан биһиги дойдубут муораттааҕы кыраныыссатын кыраныгын хараҕыллаһар. Оннооҕор да атыттан арахпат. Кавалерист атын миниэн, 1946 сылларааҕа дойдутугар, Советскай Союзка төннөн кэлар.

Онтон тыгатын ыарыыта нобон демобилизацияланар уонна итэ сыл ааҕыс устар ыйга торообут төрүт буоруу-таҥаллаах Сахатын сирин булар. Кини түөһүгэр «Кыһыл Сулус» орден, хас да бойобуой медаллар уоттара умайаллар.

Эйэлээх бырааҥаҕа Прокопий Иванович наар эргиэн систематыгар үлэлиир. Кэлин «Холбос» ревизоруунан анаан. Кини Саха сирин ойуоннарыгар сылдьан советскай эргиэн сөкуоннарын халбаҥнаабакка олохтоох киллэрэр иннэ, онно кэнэҥчилэри утары охсуһар.

Кэргэнэ Дария Афанасьевна эмиэ эргиэн үлэһитэ. Дьоллоох дьиэ кэргэн үс үтүөкэн уоллаахтар, сиэн нордоохтор. Володя—механизатор, Леня—юрист, Проня—педагог.

Үлэ сорин ветерана, кырдьаҕас коммунист П. И. Диодоров—үһулуччу көрсүө, сэмэй кини.

Феоктист СОФРОНОВ.

ЭДЭР ТАЛААННАР КӨРУСТУЛЭР

Тохсунньу 4—8 күннэриэр республика 18 ойуоннарыгар бир уол, бир кыыс саастаахтаах 19 хамаанда саахымакка уонна дуобакка күрэхтэстилэр. Маниахха хамаандалары республика биллиилээх саахымаччыттара М. Афанасьев, М. Таппыров, В. Ястребов, И. Захаров, С. Николаев курдуктар балланнаабыттар.

Барыта ааныс гыр оонньоонно. Оннооҕор биһиги ойуоннартан Вася Захаров, Вера Вашарина саастаахтаах хамаанда саахымакка 16-тан 15,5 очкону ылан эрдэлээтилэр бастаата. Кинилэр уоранньыгэ ортолоруулэр республика 1973 сылларааҕы чемпионнарынан броллуулар; Оттон дуобакка В. Барахсанов, М. Поисеева 11 очкону хомуйан үһүс миэстэҕэ тахсыстылар. Биһиги кыыспыт М. Поисеева дуобакка республика чемпионунан буолла.

Оскоп саахымат уонна дуобат күрэхтэһиитигэр хамаанданан уонсай түмүккэ 24,5 очкону ылан бастакы миэстэҕэ эрдэлээтилэр тахсыстылар уонна кэнэ сылдьар кубоны, уорэх министерствотын грамотатын ылыстылар. Иккис 21 очколаах Нам, үсүһү 20,5 очколаах Ленинскэй ойуоннарым хамаандалара ылылар. Уолаттар ортолоруулэр дуобакка республика чемпионунан Ним ойуоннуттан уорэнээччи Чириков буолла.

Күрэхтэһии хаамыытынан кордоохпо, биһиэхэ дьаҥы эдэр талааннар баалларын ыбит. Оскоп хас оскуола ааныс саахымат уонна дуобат курдуктарын үлэлэтэн утумнаахтык дьарыктаныахха наадыр. Үүнэн иҥэр оонньоочуллары таба суруйар-биир наадатын сыл аайы биирдиилээн бастыҥ иҥии күрэхтэһиилэри ыытарбыт табыстаах буолуох этэ.

Д. ПОСТНИКОВ.

Биһиэхэ эппиэттиллэр

Биһиги хаһыатыбыт бу дьыл тохсунньу 23 күнүнээҕи нүөмэригэр Сылаантан Е. Окоемова «Маршрут тутуһуллубат» диэн критическай заметката бэчээттэммитэ: Заметкаҕа Чурапчыттан Кытаанах Арылаабыр сылдьар маршрутнай автобус маршрутун тутуспата, совхоз Сылаанааҕы отделениетын Улахан Күөлүгэр бырагаадэтиэр сылдьыбат буолбута, ол түмүгэр нэйилиэннэх олус эрэйдэммита этиллибитэ.

Бу заметкаҕа райсовет исполкомун председателин солбуйаччы таб. М. И. Белых биһиэхэ маннык эппиэттээтэ:

«Арылаабыр сылдьар автобус, кырдьык, Саха дьыл эрдии Улахан Күөл бойуолэгэр сылдьыбыкка аньыр тубаллоҕо тахсыталаабыта. Кэлин бириэмэҕэ Улахан Күөл бойуолэгэр тохтоон аньыр буолла. Автобус маршрутун хайдан дьаҥы тутуһуллуоҕун дьаһалы ылыллыбыт. Бастаатаҕы автохаһайыстыба сылаатыгар сурук ыытылынна.

* * *

Совхоз Болтоноотоотоҕу отделениетын бүлчүүтэ К. Н. Миронов биһиги редакциябытыгар кини бүлтүохтаах куоластарын атын бүлчүттар И. С. Новгородов уонна А. Д. Местников күүстэриэн кинэн бүлтэбыттарын туһунан суруйбут суруга редакцияҕа кэлбэтэ. Сурук хаһыакка бэчээттэммакка эрэ совхоз рабочкомун председателэ таб. И. Я. Чичигинаровка ирдэбилгэ ыытылларыбыта. Онуоха таб. Чичигинаров редакцияҕа маннык эппиэти биллэрдэ:

«Болтоноо отделениетын бүлчүүтэ таб. Миронов «Саха олоҕо хаһыат редакциятыгар суруйбут суругун рабочком мунньаҕар көрөн дьуулаастибит. Бүлчүүттар Местников, Новгородов Болтоно отделениетын Токиндэ, Үгүлүк уруйэтэ, Трапкин, Кыстыктаах уонна Тыммылыр диэн куоластарга олохтоохтуттар сокуоннай. Совхоз директорын 126 №-дээх 1972 сыл алтынньы 15 күнүгэр биримэҥнэнэн итэ куоластар бу бүлчүттэрэ анаммыттара».

ТУЛАЛЫЫР ЭЙГЭБИТ ТУҺУНАН

Н. Корякин.

ТАПТЫЫБЫН

(Монолог)

—Дьэ, доҕотторуом, мин таптаҕа убаная хаалбыт киһибин. Таптаабытым сүрэхэ эльбэх, эгэлгэ. Ол таптаҕым—наа-нарыя, наа-намыын, сыр-сылаас, нэйилээх, үөрүүлээх, ороҥнэдээх, толоннооох, ардыгар кутурданыах...

Таптаабытым, оттон туох кистэлэҥэй, тэҥнэбэхтиин... Оо, очоҕорго күнду да этэ көрөн сыһар, саҥатын истэр... Хамсаппар хараҕар түһэн хаалара, күлэрэ күн сайаҕата буолара. Оттон уураатаҕына ууллан эрэ хаалбаҕын... (Эйиги күлүмэҥ эр, кыбыстабын...).

Онтон сотору саахсаламмыппыт... Кэмнэр оболомуннуут... Чыҥы-чом, оҕом сыҥьа, музыкайдаан, бай курдук буолта...

Дьэ, саҥардэриэм, таптаҕым эйбэҕин, эгэлгэтин аҕаан да синиэхпин.

Таптыыбын искусствоны, бу маннык далгэйдик, кинэнник, холкутук саҥаабын сэҥа аҕарбын. Таптыыбын бу чаҕыллар электричество сырдыгы уотун. Таптыыбын үөрүү, дьол мичээрдээх эйэҕэс хараҕ уотун...

Таптыыбын тумарык тыммыыга тириитэ-хорута үлэлиирбин. Таптыыбын саамай сайыҥна сайыгыттан от охсорбун, сүүрүктээх уугга сутуолуурбун, күлүк сиргэ сөрүүкүүрбүн...

Таптыыбын отой курдук оторой-моторой оҕолорбор уруок биэрэрбин...

Баар буоллун таптал!

Оттон тыгатын ыарыыта нобон демобилизацияланар уонна итэ сыл ааныс устар ыйга торообут төрүт буоруу-таҥаллаах Сахатын сирин булар. Кини түөһүгэр «Кыһыл Сулус» орден, хас да бойобуой медаллар уоттара умайаллар.

Эйэлээх бырааҥаҕа Прокопий Иванович наар эргиэн систематыгар үлэлиир. Кэлин «Холбос» ревизоруунан анаан. Кини Саха сирин ойуоннарыгар сылдьан советскай эргиэн сөкуоннарын халбаҥнаабакка олохтоох киллэрэр иннэ, онно кэнэҥчилэри утары охсуһар.

Кэргэнэ Дария Афанасьевна эмиэ эргиэн үлэһитэ. Дьоллоох дьиэ кэргэн үс үтүөкэн уоллаахтар, сиэн нордоохтор. Володя—механизатор, Леня—юрист, Проня—педагог.

Үлэ сорин ветерана, кырдьаҕас коммунист П. И. Диодоров—үһулуччу көрсүө, сэмэй кини.

Феоктист СОФРОНОВ.

ТЮМЕНСКАЙ УОБАЛАС. Быйыл хаһыат хаардаах, тымныы кыһыл буолла. Хаһыат аҕар сабыыланан, муҥунан бурулаан Обь, Иртиш уонна да атын Сибиир өрүстэрэ иҥнэйэн сыгаллар. Күрэ-дьыл хатаан көрөөччүлэр уобаласка кыһын 10—15 хонуоннан өрдөөн кэлэр диэн биэрэстэллэр.

СНИМОККА: Тюмень хотун өттүгэр.

Н. САПОЖКОВ фотота. *ССТА фотохрониката.*

ҮҮНЭ, СИЛИГИЛИИ ТУРДУН

Субуруускай алтыннан сөхоз отделениелэрэ аспыт сылга 138 гектар иэнэҕэ тыаны туһаннылар. Совхоз 2170 куб. метр маны тутуурга, 6920 куб. метр маны оттуккка тутуннна. Маны таһыннан райисполком нэрэтиэнэ 1300 куб. метр тутуурга, 1200 куб. метр оттуккка, уонсайа 11500 куб. метр эмэ кардиниэ. Косторуп курдук, нэйиэннэ маска налдьыыта сылтан-сыл үүнэн иҥэр.

Оттон сокуон хас биирдии киһиттэн ойуур уонсай бырааблаларын тутуһарын модьуйар. Маны ордоры ылбыт эрэ киһи кардиахтаах. Ойуур уонсай бырааблаатын тутуһуу бүлүччүлаах. Очочоо эрэ биһиги бай хара тыабыт ергуу үүнэ-силигилии туруо.

Е. КОЖУРОВ,
лесник.

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

Үөрэх ойуоннааҕы салаата, учууталлар профсоюзтарын райкома, олох-дьаһах ойуоннааҕы комбинатын администрацията, месткома пенсионер И. К. Степановка кэргэнэ, районо секретарь-машинисткатыгар Т. И. Степановаҕа ийэтэ, олох-дьаһах комбинатын үлэһитэ

СТЕПАНОВА ВАРВАРА ФОМИНИЧНА

бу дьыл тохсунньу 29 күнүгэр соҕумардык ыалдьан өлбүтүттэн дириҥ кутурдаҥнарын тиэрдэллэр.

Таптыыр кэргэним, ийэбит, балтыбыт, аймахпыт

СТЕПАНОВА ВАРВАРА ФОМИНИЧНА

бу дьыл, тохсунньу 29 күнүгэр соҕумардык өлбүтүн дириҥник курутуйан туран барыы билэр дьоннорутар, табаарыстарыгар биллэрэбит.

Кэргэнэ, оҕото, аймахтара.

Таптыыр эбэбит, персональнай пенсионерка

КОЖУРОВА ТАТЬЯНА АЛЕКСЕЕВНА

уһун, мараҥан ыарыы кэнниттэн өлбүтүн дириҥник курутуйан туран бокуоннньук барыы табаарыстарыгар биллэрэбит.

Кийиитэ, сиэннэрэ, аймахтара.

«Сельхозтехника» ойуоннаҕы отделениета бастаанньалыгы үлэлиир шоферларга, трактористарга, пилорамщиккка уонна разнорабочайдарга, маны таһыгар, сезонный үлэҕэ хас кэрдэҥчилэргэ, трактористарга наадыйар. Ким үлэлиэн баҕалаахтар үлэ чаҕын кэлиэгэр администрацияны ыытта кэпсэтиэхтиэгэр кордоҕобут.

Районнаҕы отделениетаа «Сельхозтехника» срочно требуются НА ПОСТОЯННУЮ РАБОТУ: шофера, трактористы, пилорамщик и разнорабочие.

НА СЕЗОННУЮ РАБОТУ: заготовители стройлеса, трактористы. Желающим поступить на работу просим обратиться в часы работы администрации «Сельхозтехники».

АДМИНИСТРАЦИЯ.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс л. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—9-12-95, отделлэр—9-14-95, уонсай—5-05.

«Саҥа олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского районнаа КПСС и районнаа совета депутатов трудящихся Якутской АССР.

Чурапчинская районная типография. с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 12 Тираж 2642